

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXI. Sicut.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM XIX.

Is cui.

SUMMARIVM.

Appellans contra electionem, postulationem, aut prouisionem, tenetur iurare, quod credat vera esse, quæ obiecit, & se probare posse, alias nisi ita iurauerit, omnino repellendus est.

Gregor. X. in c. Vt circa 4. hoc lib. & tit. decreuit, vt appellans contra electionem, postulationem, aut prouisionem, teneatur iurare, quod credat omnia à se obiecta vera esse, & à se probari posse. Sed cum aliqui male interpretantes hanc constitutionem, dicebant sufficere, si actor iuraret, se credere vera esse obiecta, & à se probari posse, saltem ea, quæ sufficiant ad causæ suæ victoriam, seu vt electio infirmetur; Hanc interpretationem reijcit Bonifacius VIII. aitque iurandum esse, sicuti Gregor. X. præscripsit, quod credat vera esse, quæ obiecit, & se probare posse; alioquin nisi ita iurauerit, omnino repellendum esse.

Ratio, cur ita statuerit Gregor. X. ea est, quam affert Gl. ibi: quia intentio illius fuit Actoris calumniam reprimere, atque punire, quæ vno etiam obiecto falso committi potest, atque mereri, vt tota accusatio reijciatur.

NOTANDVM Vn. A verbis legis alterius dispositionis recedendum non est, nisi manifestum sit, aliud sensisse disponentem, c. ad audientiam, l. 2. de decimis, l. non aliter, 69. ff. de legatis l. 3. l. 1. §. Si is qui, ff. de executoria actione, vbi dicitur, quod in re dubia melius est verbis edicti seruire.

CAPITVLVM XX.

Qui contra.

SUMMARIVM.

Qui contra personam non tantum electam, vel postulandam, sed etiam eligendam, aut postulandam appellat, ne eligatur.

debet omnia obiecta in scripto exprimere, & iurare, se credere ea vera esse, ne calumniam inferre.

Ubicatum fuit circa constitutionem e. Vt circa; Quod ibi inter alia dicitur, si quis contra personam electi aut postulati appellet, quod omnia obiecta in scripto exprimere, & iurare debeat, se credere ea vera esse, &c. alioquin non audiendus sit, sed penitus repellendus, Vtrum, hæc constitutio locum etiam habeat, si electio, vel postulatio non facta, sed facienda sit; adeoque si appellet non contra personam electam, sed eligendam, seu ne talis eligatur. Respondet Bonifacius VIII. affirmandum esse, si contra personam certam appelletur, ne v.g. Titius eligatur, vel postuletur.

Quod hæc vera sit interpretatio, colligitur ex contextu cit. c. Vt circa: Quando enim duo in iure æquiparantur, tum statutum de vno debet etiam censeri de altero statutum, vti docent DD. in l. si quis seruo, 20. Cod. de furtis: Atque electio, postulatio, prouisio in isto negotio appellationis moderandæ æquiparantur, vt patet ex cap. 1. & c. vt circa, hoc lib. & tit. Ergo cum in cit. c. vt circa, expressum fuerit, non tantum de prouisione facta, sed etiam facienda accipiendum esse, id ipsum similiter intelligi debet de electione, ac postulatione, sicuti Gl. ibi annotauit ver. facienda. Accedit, quod siue electio facta, siue facienda sit, eadem sit ratio constitutionis, ne calumnia inferatur personæ, contra quam appellatur, nisi obiecta in scripto exprimantur, addito iuramento tum de veritate dicenda, tum de calumnia non inferenda.

CAPITVLVM XXI.

Sicut.

SUMMARIVM.

Si per formam compromissi proceditur ad electionem, per vnum facienda est electio, nisi promulgatio, perinde vt sit, quando proceditur per formam seruius.

ff. 3

Que

Statutum.

SUMMARIVM.

Si intra annum adeptus ecclesiam parochialem sacerdos promotus non fuerit, quamuis nulla precedente monitione, iure, quod habebat ad ecclesiam illam, priuatus est. Secus est, si ecclesia parochialis sit simul collegiata.

Quæsitum fuit ex Bonifacio VIII. quòd in c. quia propter, decretum fuit, si per formam scrutini ad electionem procedatur, necessarium esse, vt ab vno communis electio fiat; hoc ipsum etiam obseruari debeat, si per formam compromissi procedatur ad electionem, vt ea ab vno nomine communi promulgetur; *Ego nomine meo, & aliorum mihi consentientium eligo Titium*; alioquin electio per compromissum irrita sit. Ad hanc quæstionem respondet Pontifex affirmatiue: nihil obstante, quòd ciuili l. Item si vnus, 17. §. Item si plures, ff. de receptis, qui arbitrium &c. statutum reperitur, vt nunquam vnus ex pluribus arbitris sententiam dicere cogatur, sed vnus aut nullus.

Probatur hæc responsio, ac interpretatio Bonifacij: Nam vbi eadem omnino est ratio, idem ius censerit debet. Ratio autem vnica, cur canones velint, electionem ab vno, nomine collectiuo promulgari, ea est, quia electio est vnus Capituli: Ergo decens est, vt ab vno fiat vice Capituli, seu tanquam representante totum Capitulum. Atqui hæc eadem ratio etiam locum habet in compromisso: quandoquidem Capitularis eligendi potestas in compromissarios translata est, ita vt & ipsi vice totius Capituli aliquem eligere debeant, sicuti aperte dicitur in cit. c. quia propter. Atque applicari hæc potest reg. communiter tradita: Quod subrogatum imitatur naturam eius, in cuius locum subrogatur.

Cur autem secus dicendum sit de iudicibus delegatis, atque arbitris; quòd oporteat omnes sententiam, vel arbitrium pronunciare, aut saltem vnus nomine omnium, sed in plurali numero; *Nos ita censemus*, iuxta c. cum ab vno, 4. de sent. & re iudicata in 6. causa huius est, quia iudicibus delegatis, ipsisque arbitris causa committitur, non vt Collegio, sed vt singulis, arg. l. duo ex tribus, 39. ff. de re iudicata, ibi; *Omnes iudicare iussi sunt*. At verò electio à Capitulo, seu Collegio fieri debet: Ergo id etiam verbis significandum esse, canones vobis luerunt.

In e. cum in cunctis, sub Innoc. III. statutum fuit, vt, quicumque dignitatem vel personatum cum cura animarum, aut parochialem ecclesiam consecutus esset, teneatur tempore constituto post monitionem sacerdotium suscipere; alioquin priuandum esse. Huic verò constitutioni postea adiecit Gregor. X. in c. licet canon, vt, nisi is qui parochialem ecclesiam assecutus fuit, intra annum à die promotionis sacerdotium susceperit, ipso facto, absque alia sententia, priuatus existat. Sed ponamus, aliquam esse ecclesiam parochialem, quæ simul sit Collegiata, ita vt Præpositus eius Collegiatae ecclesie sit etiam Parochus, seu Rector plebis, queritur, vtrum in eo locum habeat Constitutio Gregor. X. ita vt si intra annum post adeptam ecclesiam illam sacerdos promotus non fuerit, quamuis nulla precedente monitione, iure, quod habebat ad ecclesiam illam, priuatus existat. Ad hoc dubium negatiue respondet Bonifacius VIII. huius e. auctor.

Rationem huius responsionis implet Bonifacius iudicat: Cum in materia penali, aut odiosa stricta interpretatio facienda sit, iuxta iuris reg. 16. & 46. hoc lib. ideo nomine ecclesie parochialis in penali illa Constitutione non censetur comprehensa ea parochialis, quæ simul est Collegiata, propter specialem eius qualitatem. Simili ratione communiter dici solet, quòd in materia odiosa nomine clericorum non comprehendantur Episcopi, neque Religiosi: quia licet & ipsi Clerici sint, tamen specialem qualitatem habent, ob quam communi Clericorum nomi-